

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกพริกของเกษตรกรในจังหวัดลำพูนครั้งนี้ ได้กำหนด ขอบเขตการศึกษา วิธีการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย การศึกษาต้นทุนและจากการปลูกพริกของเกษตรกรในจังหวัดลำพูน โดยศึกษาต้นทุนจากปลูกพริกทั้งสิ้นต้องงาน และต้นทุนเฉลี่ยต่อกิโลกรัมศึกษาผลตอบแทนโดยคำนวณหาผลผลิตต่องาน ราคาขายต่อกิโลกรัม รายได้จากการขายต่องาน และรายได้จากการขายต่อกิโลกรัม แล้วทำการวิเคราะห์ผลตอบแทนจาก งวดระยะเวลาต้นทุน อัตราผลกำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตรากำไรต่อต้นทุน

2. ขอบเขตประชากร

ขอบเขตประชากร (Population) ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดลำพูน จำนวน 9 ราย (สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองจังหวัดลำพูน, 2554 : เพิ่มข้อมูลคอมพิวเตอร์) คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนผู้ปลูกพริกทั้งหมด

วิธีดำเนินการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ทำการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึก โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) สัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดลำพูน จำนวนทั้งสิ้น 9 ราย และทำการวิเคราะห์คำนวณต้นทุนและผลตอบแทน

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และการศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดแนวคิดทฤษฎี โดยการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่ หนังสือ เอกสาร บทความจากเว็บไซต์ เพิ่มข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตำราทางวิชาการ ตลอดจนการค้นคว้าจากงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ การสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกพริกจะแบ่งเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่ปลูกพริกในจังหวัดลำพูน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการปลูกและการดูแลรักษาพริก

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนจากการจำหน่ายพริก

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคจากการปลูกพริก

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Means) ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่ปลูกพริกในจังหวัดลำพูน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ข้อมูลส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการปลูกและการดูแลรักษาพริก ได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม จากเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดลำพูน จำนวน 9 ราย โดยแยกต้นทุนที่เกิดขึ้นออกเป็น 2 ประเภทด้วยกันคือ ต้นทุนผันแปร และต้นทุนคงที่

ต้นทุนผันแปร ได้แก่ ค่าพันธุ์ ปุ๋ย ค่าयरักษาโรคพืช ค่าแรงงาน ค่าเช่าที่ดิน ค่าภาษีที่ดิน ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืม ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา และค่าวัสดุสิ้นเปลือง

ต้นทุนคงที่ ได้แก่ ค่าใช้ที่ดินตนเอง ค่าแรงงานตนเอง ค่าเสียโอกาสจากการใช้เงินทุนตนเอง และค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร

หลังจากที่ได้ข้อมูลทั้งต้นทุนผันแปร และต้นทุนคงที่แล้ว ก็จะนำมาวิเคราะห์ และประมวลผลต้นทุนการปลูกต่องาน ต้นทุนการปลูกเฉลี่ยต่อกิโลกรัม รวมถึงการอภิปรายเป็นร้อยละ โดยหาค่าเฉลี่ยของต้นทุน ซึ่งได้ทำการวิเคราะห์โดย

ต้นทุนผันแปร ประกอบด้วย

$$\text{ค่ากล้าพันธุ์พริกต่องาน} = \frac{\text{ปริมาณพันธุ์ที่ใช้ (ตัน)} \times \text{ราคาต่อตัน}}{\text{จำนวนงาน}}$$

$$\text{ค่าปุ๋ยต่องาน} = \frac{\text{ปริมาณปุ๋ยที่ใช้ (กก.)} \times \text{ราคาต่อกิโลกรัม}}{\text{จำนวนงาน}}$$

$$\text{ค่าข่ากำจัดศัตรูพืช} = \frac{\text{ปริมาณยาที่ใช้ (ลบ.ชม.)} \times \text{ราคาต่อลูกบาศก์เซ็นติเมตรขวด}}{\text{จำนวนงาน}}$$

$$\text{ค่าแรงงานต่องาน} = \frac{\text{ปริมาณค่าแรงที่จ้าง (วัน)} \times \text{ราคาแรงงานต่อวัน} \times \text{จำนวนวันที่จ้าง}}{\text{จำนวนงาน}}$$

$$\text{ค่าเช่าที่ดินต่องาน} = \frac{\text{ปริมาณที่ดินที่เช่า (งาน)} \times \text{ค่าเช่าที่ดินต่องาน}}{\text{จำนวนงาน}}$$

$$\text{ค่าภาษีที่ดินต่องาน} = \frac{\text{ค่าภาษีที่ดิน (บาท)}}{\text{จำนวนงาน}}$$

$$\text{ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมต่องาน} = \frac{\text{จำนวนเงินกู้ยืม(บาท)} \times \text{อัตราดอกเบี้ยต่อปี}}{\text{จำนวนงาน}}$$

$$\text{ค่าไฟฟ้าต่องาน} = \frac{\text{ค่าไฟฟ้าที่จ่ายจริงต่อปี (บาท)}}{\text{จำนวนงาน}}$$

$$\text{ค่าน้ำมันต่องาน} = \frac{\text{จำนวนน้ำมันที่ใช้ (ลิตร)} \times \text{ราคาต่อลิตร}}{\text{จำนวนงาน}}$$

$$\text{ค่าวัสดุสิ้นเปลือง} = \frac{\text{ค่าวัสดุสิ้นเปลือง (บาท)}}{\text{จำนวนงาน}}$$

ต้นทุนคงที่ ประกอบด้วย

$$\text{ค่าใช้ที่ดินตนเองต่องาน} = \frac{\text{ปริมาณที่ดินที่ตนเอง (งาน)} \times \text{ค่าเช่าที่ดินในท้องถิ่นนั้นเฉลี่ยต่องาน}}{\text{จำนวนงาน}}$$

$$\text{ค่าแรงงานตนเองต่องาน} = \frac{\text{ปริมาณค่าแรงที่ใช้ (วัน)} \times \text{ราคาแรงงานต่อวัน} \times \text{จำนวนวันที่ทำงาน}}{\text{จำนวนงาน}}$$

$$\text{ดอกเบี้ยจ่ายเงินลงทุนต่องาน} = \frac{\text{จำนวนเงินลงทุน (บาท)} \times \text{อัตราดอกเบี้ยต่อปี ของ ธกส.}}{\text{จำนวนงาน}}$$

$$\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{\text{มูลค่าเครื่องมือและอุปกรณ์}}{\text{อายุการใช้งาน}}$$

$$\text{ค่าเสื่อมราคาต่องาน} = \frac{\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี}}{\text{จำนวนงาน}}$$

$$\text{ต้นทุนรวมทั้งสิ้น} = \text{ต้นทุนผันแปรทั้งสิ้น} + \text{ต้นทุนคงที่ทั้งสิ้น}$$

$$\text{ต้นทุนรวมต่องาน} = \frac{\text{ต้นทุนรวมทั้งสิ้น}}{\text{จำนวนงาน}}$$

$$\text{ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม} = \frac{\text{ต้นทุนรวมทั้งสิ้น}}{\text{จำนวนผลผลิต (กก.)}}$$

ข้อมูลส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนจากการจำหน่ายพลูควา ได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม จากเกษตรกรผู้ปลูกพลูควาในจังหวัดลำพูน จำนวน 9 ราย โดยผลตอบแทนจากการปลูกพลูควา ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ปริมาณผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ และราคาจำหน่ายได้

ปริมาณผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ จากการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม เกี่ยวกับปริมาณผลผลิตของพลูควาที่เกษตรกรเก็บเกี่ยวได้ในแต่ละพื้นที่ จะมีปริมาณที่ไม่เท่ากัน แล้วแต่ความสมบูรณ์ของดิน และการดูแลรักษาของเกษตรกร โดยเมื่อพลูควาปลูกได้ประมาณ 6 เดือน ก็จะสามารถเก็บเกี่ยวได้ และหลังจากนั้นอีกประมาณ 1 เดือน พลูควาก็จะแตกใบและสามารถเก็บเกี่ยวได้อีกครั้ง ถ้ากำหนดเป็นรอบ ก็จะได้ประมาณ 12 รอบ ต่อปี และสามารถเก็บเกี่ยวต่อเนื่องไปเรื่อยๆ จนอายุพลูควาอยู่ที่ประมาณ 3 ปี ก็จะรื้อกล้าพลูควาทิ้ง แล้วทำการปลูกพลูควาใหม่ (เกษตรกรผู้ปลูกพลูควา, 2554 : สัมภาษณ์) ดังนั้นจึงกำหนดให้พลูควาในปีที่ 1 สามารถเก็บผลผลิตได้ 6 รอบ ปีที่ 2 และ ปีที่ 3 สามารถเก็บผลผลิตได้ปีละ 12 รอบ สำหรับปริมาณผลผลิตที่ได้ในแต่ละพื้นที่อาจแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยประกอบอื่นๆ ได้แก่ การดูแลรักษา สภาพดิน สภาพภูมิอากาศ การสูญเสียเวลาระหว่างรอผลผลิต เป็นต้น

ราคาจำหน่าย จากการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม เกี่ยวกับราคาการจำหน่ายผลผลิตพลูควาที่เกษตรกรเก็บเกี่ยวได้ในแต่ละพื้นที่ พบว่า ราคาขายเป็นค่าของพลูควาที่พ่อค้าคนกลางรับไปเพื่อส่งต่อให้กับพ่อค้าขายปลีกในตลาด ได้กำหนดขึ้นร่วมกันระหว่างพ่อค้าคนกลางและเกษตรกร ในราคา กำละ 1 บาท ตลอดปี โดยพลูควาประมาณ 10 กำ เท่ากับ 1 กิโลกรัม สำหรับราคาขายเป็น

กิโลกรัมที่จำหน่ายให้แก่หน่วยงานเอกชนเพื่อนำไปสกัดเป็นอาหารเสริม เกษตรกรจะเป็นผู้กำหนดราคาขายเอง ซึ่งจะอยู่ที่ประมาณกิโลกรัมละ 23-25 บาท สำหรับราคาขายต้นกล้า ที่จำหน่ายให้แก่เพื่อนเกษตรกรด้วยกัน หรือผู้ที่สนใจ เพื่อนำไปขยายพันธุ์ต่อ เกษตรกรจะเป็นผู้กำหนดราคาขายเอง ซึ่งจะอยู่ที่ประมาณ 3-5 บาทต่อต้น

หลังจากรวบรวมข้อมูลจากส่วนประกอบต้นทุนข้างต้นแล้ว ก็นำมาวิเคราะห์ และคำนวณหาผลผลิตต่องาน ราคาขายต่อกิโลกรัม รายได้จากการขายต่องาน และต่อกิโลกรัม รวมถึงการปฎิปรายเป็นร้อยละ ซึ่งได้ทำการวิเคราะห์โดย

$$\begin{aligned} \text{ผลผลิตรวมต่องาน} &= \frac{\text{ผลผลิตรวมทั้งสิ้น (กก.)}}{\text{จำนวนงาน}} \\ \text{รายได้รวมทั้งสิ้น} &= \text{ผลผลิตที่ได้ (กก.)} \times \text{ราคาขายต่อกิโลกรัม (บาท)} \\ \text{รายได้รวมต่องาน} &= \frac{\text{รายได้รวมทั้งสิ้น (บาท)}}{\text{จำนวนงาน}} \\ \text{กำไรสุทธิรวม} &= \text{รายได้รวมทั้งสิ้น (บาท)} - \text{ต้นทุนรวมทั้งสิ้น (บาท)} \\ \text{กำไรสุทธิต่องาน} &= \frac{\text{กำไรสุทธิรวม (บาท)}}{\text{จำนวนงาน}} \end{aligned}$$

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลตอบแทนการปลูกพุดขาว และนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ถึงอัตราผลกำไรสุทธิ ระยะเวลาคืนทุน อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของเจ้าของ และอัตรากำไรต่อต้นทุน โดยแสดงเป็นร้อยละ

ข้อมูลส่วนที่ 4 เป็นปัญหาและอุปสรรคจากการปลูกพุดขาว วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ และร้อยละ